

PATVIRTINTA
Alytaus rajono savivaldybės tarybos
2018 m. vasario 6 d. sprendimu Nr. K-2
(Alytaus rajono savivaldybės
tarybos 2018 m. gruodžio 6 d.
sprendimo Nr. K-205 redakcija)

1 priedas
1 b forma

SOCIALINĖS APSAUGOS PLĖTOJIMAS, SKURDO IR SOCIALINĖS ATSKIRTIES MAŽINIMAS IR SVEIKATOS APSAUGA

PROGRAMOS APRAŠYMAS

Biudžetiniai metai	2018 metai
Asignavimų valdytojas (-ai), kodas (-ai)	Alytaus rajono savivaldybės administracijos direktorius, 188718528 Alytaus r. Butrimonių gimnazijos direktorius, 190244763 Alytaus rajono Daugų Vlado Mirono gimnazijos direktorius, 190244044 Alytaus r. Simno gimnazijos direktorius, 290244230 Alytaus rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro direktorius, 301785539 Alytaus rajono savivaldybės Miroslavo globos namų direktorius, 153713044 Alytaus r. Krokialaukio Tomo-Noraus Naruševičiaus gimnazijos direktorius, 190245331 Alytaus r. Miroslavo gimnazijos direktorius, 290245670 Alytaus r. Pivašiūnų gimnazijos direktorius, 190245865 Alytaus rajono savivaldybės Pivašiūnų globos namų direktorius, 304081885
Vykdytojas (-ai), kodas (-ai)	Alytaus r. Butrimonių gimnazija, A11.1 Alytaus rajono Daugų Vlado Mirono gimnazija, A11.2 Alytaus r. Simno gimnazija, A11.7 Alytaus rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyrius, A10 Alytaus rajono savivaldybės administracijos Vaiko teisių apsaugos skyrius, A14 Alytaus rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras, V1 Alytaus rajono savivaldybės Miroslavo globos namai, A10.1 Alytaus r. Krokialaukio Tomo-Noraus Naruševičiaus gimnazija, A11.3 Alytaus r. Miroslavo gimnazija, A11.5 Alytaus r. Pivašiūnų gimnazija, A11.6 Alytaus rajono savivaldybės Pivašiūnų globos namai, A10.2 Alytaus seniūnija Alovės seniūnija Butrimonių seniūnija Daugų seniūnija Krokialaukio seniūnija Miroslavo seniūnija

	Nemunaičio seniūnija Pivašiūnų seniūnija Punios seniūnija Raitininkų seniūnija Simno seniūnija
--	--

Programos pavadinimas	Socialinės apsaugos plėtojimas, skurdo ir socialinės atskirties mažinimas ir sveikatos apsauga	Kodas	10
------------------------------	---	--------------	-----------

Programos parengimo argumentai	Alytaus rajono savivaldybė yra socialinės paramos bei socialinių paslaugų teikimo jos teritorijoje gyvenantiems asmenims organizatorė. Siekiant užtikrinti socialiai pažeidžiamų gyventojų grupių socialinę integraciją, įgyvendinamos Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu nustatytos <i>savarankiškosios savivaldybių funkcijos</i>: socialinių paslaugų planavimas ir teikimas, socialinių paslaugų įstaigų steigimas, išlaikymas ir bendradarbiavimas su nevyriausybinėmis organizacijomis; sąlygų savivaldybės teritorijoje gyvenančių neįgalųjų socialiniam integravimui į bendruomenę sudarymas; infrastruktūros, socialinės ir ekonominės raidos planavimas, socialinės pašalpos ir kompensacijų, nustatytų Lietuvos Respublikos piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatyme, teikimas; kitos funkcijos, nepriskirtos valstybės institucijoms, <i>ir valstybinės (valstybės perduotos savivaldybėms) funkcijos</i>: mokinių nemokamo maitinimo savivaldybės įsteigtose mokyklose ir savivaldybės teritorijoje įsteigtose nevalstybinėse mokyklose administravimas ir nepasiturinčių šeimų mokinių, deklaravusių gyvenamąją vietą arba gyvenančių savivaldybės teritorijoje, aprūpinimo mokinio reikmenimis administravimas, socialinių išmokų ir kompensacijų, išskyrus socialinę pašalpą ir kompensacijas, nustatytas Lietuvos Respublikos piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatyme, skaičiavimas ir mokėjimas, socialinės globos teikimo asmenims su sunkia negalia užtikrinimas, kitos pagal įstatymus perduotos funkcijos. Sveikata – didžiausias žmogaus turtas, todėl būtinas sveikatos priežiūros užtikrinimas kiekvienam Alytaus rajono gyventojui.		
Ilgalaikis prioritetas (pagal Alytaus rajono savivaldybės strateginį plėtros planą)	Veiklios visuomenės ugdymo, sveikatos ir socialinio vystymo Visuomenės poreikius atitinkanti ir pažangi savivalda	Kodas	02 03
Šia programa įgyvendinamas savivaldybės strateginis tikslas:	KURTI PILIETIŠKĄ, IŠSILAVINUSIĄ, KŪRYBIŠKĄ, SVEIKAI IR SAUGIAI GYVENANČIĄ BENDRUOMENĘ		01
Programos tikslas	Sudaryti sąlygas asmeniui (šeimai) ugdyti ir stiprinti gebėjimus ir galimybes savarankiškai spręsti savo socialines problemas, palaikyti	Kodas	01

	socialinius ryšius su visuomene, taip pat padėti įveikti socialinę atskirtį, vadovaujantis lygybės ir nediskriminavimo principais ir įgyvendinant lygių galimybių ir lyčių lygybės įstatymų nuostatas		
Tikslo įgyvendinimo aprašymas: įgyvendinant šį tikslą, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintais teisės aktais ir poįstatyminiais aktais yra vykdomas socialinių išmokų, valstybinių šalpos išmokų ir kompensacijų mokėjimas, socialinė parama mokiniams ir kitoms paslaugų gavėjų grupėms nepaisant lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės ir religijos. Tikslui įgyvendinti vykdomi šie uždaviniai:			
01 uždavinys. Stiprinti neigalių asmenų galimybes ir gebėjimus, didinti jų savarankiškumą. 01 priemonė. Kitos socialinės apsaugos funkcijos ir priemonės: aplinkos ir būsto pritaikymas žmonėms su negalia. Šia priemone aplinka ir būstas pritaikomas žmonėms su negalia; 02 priemonė. Būsto pritaikymas žmonėms su negalia; 03 priemonė. Administravimo išlaidų kompensavimas pritaikant būstą žmonėms su negalia.			
02 uždavinys. Gerinti neįgaliųjų socialinę integraciją į bendruomenę. 01 priemonė. Socialinės reabilitacijos paslaugų neįgaliesiems bendruomenėje projektų finansavimas; 02 priemonė. Socialinės reabilitacijos paslaugų neįgaliesiems bendruomenėje projektų administravimo išlaidų kompensavimas; 03 priemonė. Neįgaliųjų socialinės integracijos per kūno kultūrą ir sportą projektų finansavimas; 04 priemonė. Neįgaliųjų socialinės integracijos per kūno kultūrą ir sportą projektų administravimo išlaidų kompensavimas; 05 priemonė. Neįgaliųjų rėmimas.			
03 uždavinys. Užtikrinti socialinės globos teikimą asmenims su negalia. 01 priemonė. Socialinėms paslaugoms (socialinė globa asmenims turintiems sunkią negalią); 02 priemonė. Socialinėms paslaugoms: socialinės globos asmenims su sunkia negalia administravimo išlaidų kompensavimas; 03 priemonė. Neįgaliųjų išlaikymas globos įstaigose (socialinės globos asmenims su negalia finansavimas).			
04 uždavinys. Užtikrinti socialinės globos teikimą senyvo amžiaus asmenims. 01 priemonė. Senatvės pagalbos pašalpos ir senelių išlaikymas globos įstaigose.			
05 uždavinys. Užtikrinti socialinės globos paslaugų teikimą vaikams, likusiems be tėvų globos. 01 priemonė. Vaikų išlaikymas globos įstaigose: vaikams, likusiems be tėvų globos, socialinės globos paslaugų teikimo globos įstaigose finansavimas, socialinės globos paslaugų šeimynose finansavimas; 02 priemonė. Vaikų globėjų rėmimas. Siekiant, kad institucinėse vaikų globos įstaigose nebeliktų Alytaus rajono vaikų ir didinant gyventojų motyvaciją globoti tėvų globos netekusius Alytaus rajono vaikus, vadovaujantis 2016 m. rugpjūčio 30 d. Alytaus rajono savivaldybės tarybos sprendimo Nr. K- 198 „Dėl Alytaus rajono savivaldybės tarybos 2015-12-22 sprendimo Nr. K-289 „Dėl priedo fiziniam asmeniui (globėjui ar rūpintojui) už vaiko globą skyrimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ nuostatomis, globėjams už Vaiko globą mokamas 300 Eur/ mėn. priedas. 03 priemonė. Vaiko globos šeimoje skatinimas. Vaiko globos šeimoje skatinimo priemonė reikalinga siekiant vaiko globos pertvarkos tikslo – kad kiekvienas be tėvų globos likęs vaikas turėtų galimybes augti globėjų šeimoje. Tam būtina didinti gyventojų motyvaciją globoti tėvų globos netekusius Alytaus rajono vaikus, sudarant jiems galimybę gauti įvairias pagalbos			

globėjams paslaugas Globos centre, kurio tikslas suteikti reikalingą konsultacinę, psichosocialinę, teisinę ir kitą pagalbą globėjams ir tėvams ar asmenims, ketinantiems jais tapti, siekiant tinkamo vaiko, įvaikio ugdymo ir auklėjimo šimtai artimoje aplinkoje. Todėl būtina finansuoti Globos centro, kurio funkcijas vykdo savivaldybės tarybos paskirta socialinių paslaugų įstaiga, veiklą.

Skatinant globoti vaikus šeimoje svarbu globėjams sudaryti galimybes įgyti socialines garantijas suteikiant jiems galimybę įsidarbinti ir dirbti pagal darbo sutartį darbą, susijusį su vieno vaiko globos (rūpybos) užtikrinimu, kaip numatyta 2016 m. rugpjūčio 30 d. Alytaus rajono savivaldybės tarybos sprendimo Nr. K- 198 „Dėl Alytaus rajono savivaldybės tarybos 2015-12-22 sprendimo Nr. K-289 „Dėl priedo fiziniam asmeniui (globėjui ar rūpintojui) už vaiko globą skyrimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ 4 punkte arba sudaryti galimybes teikti vaiko, netekusio tėvų globos, priežiūros paslaugas pagal individualios veiklos pažymą.

04 priemonė. Bendruomeninių vaikų globos namų veiklos organizavimas. Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija ir Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencija pabrėžia būtinybę investuoti į paramos šeimai ir bendruomenines paslaugas. O institucinė globa yra įvardijama tik kaip kraštinė priemonė. Valstybė privalo apsaugoti žmones nuo apgyvendinimo rūpybos įstaigose. Būtina užtikrinti visavertį vaiko, netekusio tėvų globos, žmogaus su negalia gyvenimą, kuris garantuotų jo orumą, ugdytų pasitikėjimą savimi ir leistų aktyviai dalyvauti visuomenės veikloje. Bendruomeniniai vaikų globos namai – pagal šeimai artimos aplinkos modelį veikiantys vaikų globos namai, įsteigti atskirose patalpose (pvz. namas, butas) bendruomenėje, skirti likusiems be tėvų globos vaikams, neįgaliams vaikams ar vaikams, turintiems kitų specialiųjų poreikių (iki 8 vaikų). Šie namai pagal savo pobūdį priskirtini bendruomeninėms paslaugoms, suteikia galimybę vaikams, likusiems be tėvų globos, ugdyti savarankiškumą, visapusiškai pasiruošti suaugusiojo gyvenimui, ugdyti atsakomybę ir pasitikėjimą savimi, aktyviai dalyvauti bendruomenės gyvenime.

06 uždavinys. Ugdyti ir formuoti visuomenei priimtinus socialinės rizikos šeimų socialinius įgūdžius.

01 priemonė. Socialinėms paslaugoms: socialinės priežiūros paslaugų šeimoms teikimas.

Organizuojama socialinių darbuotojų, dirbančių su socialinės rizikos šeimomis, veikla. Taip pat stiprinamos socialinių darbuotojų kompetencijos, teikiant pagalbą smurtą artimoje aplinkoje patyrusiems asmenimis bei vykdant smurto artimoje aplinkoje prevenciją, organizuojant mokymus, supervizijas.

Nuo 2018 m. liepos 1 d. isigaliosiančiomis Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo (toliau – Įstatymas) nuostatomis bei vadovaujantis Atvejo vadybos tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2018 m. kovo 29 d. įsakymu Nr. A1-141, ir atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2018 m. gegužės 7 d. raštą Nr. (19.6-33)SD-2629 „Dėl atvejo vadybos ir pagalbos šeimoms organizavimo savivaldybėse“, užtikrinama vaikui ir šeimai kompleksinė pagalba, organizuojant socialinės priežiūros paslaugų teikimą ir vykdant atvejo vadybą socialinių paslaugų įstaigoje, kuriai savivaldybė suteikė įgaliojimus koordinuoti atvejo vadybos procesą ir teikti socialines paslaugas šeimoms. Atvejo vadybos tikslas – rasti geriausią problemos sprendimo būdą ir suteikti šeimai tokią pagalbą, kuri ne tik padėtų išspręsti vaiko ir šeimos problemas, bet ir sudarytų sąlygas šeimai pačiai siekti reikiamų pokyčių, užtikrinančių vaiko saugumą ir jo interesus. Atvejo vadybininkai savo funkcijomis nėra atsiejami nuo socialinių darbuotojų, dirbančių su šeimomis, efektyvus darbas galimas tik dirbant jiems komandomis, todėl atvejo vadybininkai kartu su socialiniais darbuotojais dirbs toje pačioje įstaigoje, kuriai savivaldybė suteikė įgaliojimus koordinuoti atvejo vadybos procesą ir teikti socialines paslaugas šeimoms. Taip bus užtikrinta efektyvesnė pagalba šeimoms;

02 priemonė. Socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugų vaikams ir jų šeimoms socialinių paslaugų įstaigose finansavimas;

03 priemonė. Mobiliosios darbo grupės spręsti vaiko ir asmens teisių apsaugos klausimus Alytaus rajone finansavimas. Šia priemone sudaromos prielaidos užkirsti kelią smurtui artimoje aplinkoje. Darbo grupės veikla grindžiama bendradarbiavimo, dalyvavimo, kompleksiskumo, prieinamumo ir kokybės, solidarumo, tinkamumo, koordinavimo, teisėtumo, asmens teisių ir laisvių apsaugos, proporcingumo, humaniškumo, teisingumo, veiksmingumo, objektyvumo ir efektyvumo, taip pat, kad visur ir visada pirmiausia turi būti atsižvelgiama į teisėtus vaiko interesus, nė vienas vaikas negali būti paliktas be gyvenamojo būsto, minimalių pragyvenimo lėšų ir globos ar rūpybos, kurti pilietiską, sveiką ir saugią gyvenančią bendruomenę, mažinti socialinę asmenų atskirtį. Svarbu šviesti visuomenę smurto artimoje aplinkoje prevencijos klausimais, mokant atpažinti smurto apraiškas, ugdant nepakantumą visų rūšių smurtui. Svarbus nuolatinis informacijos skelbimas skirtas smurto artimoje aplinkoje prevencijai: Alytaus rajono savivaldybės internetinėje svetainėje nuolat skelbiama informacija apie anoniminio pasitikėjimo telefono liniją, pasitikėjimo telefono numerį, kuriuo galima pranešti apie Alytaus rajone įtariamą smurtą, vaikų, vienišų asmenų nepriežiūrą, alkoholio vartojimą ir kitus asmens teisių pažeidimus.

Mobili darbo grupė analizuoja socialinę situaciją šeimose, kuriose galimai pažeidžiamos vaiko ir (ar) asmens (-ų) teisės, vykdo prevencinius smurtinio elgesio asmenų šeimų ar kitų šeimų, kuriose galimai pažeidžiamos vaiko ir (ar) asmens (-ų) teisės, aplankymus, siekiant analizuoti socialinę situaciją šeimose ar pas asmenį (-is).

Šios darbo grupės atliekamos šios funkcijos:

- surašo aplankytos šeimos ir (ar) asmens atvejo aprašymus, teikia ataskaitas apie atliktą darbą;

- teikia Alytaus rajono savivaldybės merui ir Alytaus rajono savivaldybės administracijos direktoriui pasiūlymus dėl vaiko ir (ar) asmens (-ų) teisių apsaugos efektyvumo ir veiksmingumo didinimo;

- sprendžia kitus su darbo grupės funkcijų vykdymu susijusius klausimus.

07 uždavinys. Teikti socialinę paramą mokiniams.

01 priemonė. Socialinei paramai mokiniams: išmokų mokinio reikmenims įsigyti mokėjimas;

02 priemonė. Socialinės paramos mokiniams administravimas: socialinės paramos mokiniams administravimo išlaidų kompensavimas;

03 priemonė. Socialinei paramai mokiniams (nemokamas socialiai remtinų mokinių maitinimas). Nemokamo maitinimo organizavimas ir teikimas. Mokyklose nemaža dalis mokinių, kuriems turi būti užtikrinamas nemokamas maitinimas. Labai svarbu, kad būtų kokybiškai paruošiamas maistas ir užtikrinamas patiekalų įvairumas, kuris turi atitikti vaikų amžių ir sveikos mitybos rekomendacijas. Siekiant pagerinti vaikų maitinimą, reikia daugiau dėmesio skirti žaliavų, produktų ir patiekalų kokybei. Svarbu, kad būtų naudojamos aukštos kokybės žaliavos ir produktai, kad jų sudėtyje nebūtų genetiškai modifikuotų organizmų sudėtinių dalių, mechanškai atskirtos mėsos ar neleistinų maisto priedų.

08 uždavinys. Teikti piniginę socialinę paramą nepasiturintiems gyventojams.

01 priemonė. Būsto šildymo išlaidų ir išlaidų karštam ir šaltam vandeniui kompensacijų mokėjimas;

02 priemonė. Socialinės pašalpos nepasiturintiems gyventojams mokėjimas;

03 priemonė. Socialinėms išmokoms ir kompensacijoms skaičiuoti ir mokėti;

04 priemonė. Socialinės išmokos natūra ir pinigais socialiai pažeidžiamiems asmenims.

Šia priemone siekiama suteikti piniginę paramą šeimoms, dėl įvairių priežasčių (ligos, gaisro, stichinės nelaimės atveju ir pan.) patekusioms į sunkią materialinę padėtį. Atsižvelgiant į bendrai gyvenančių asmenų arba vieno gyvenančio asmens socialinę, materialinę padėtį ir kitas aplinkybes, turinčias įtakos socialinės paramos būtinumui, gyventojams skiriama vienkartinė, tikslinė pašalpa. Įgyvendinama priemonė padės mažinti skurdo riziką ir socialinę atskirtį rajone.

Priemonė koreguojama siekiant įgyvendinti Lietuvos Respublikos piniginės socialinės paramos

nepasiturintiems gyventojams įstatymo (toliau- Įstatymas) nuostatas bei atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2018-07-13 raštą Nr. (15.6-24) SD-3953 „Dėl rekomendacijų“, kuriame nurodoma patikslinti Piniginės socialinės paramos teikimo tvarkos aprašą, numatant teisinį pagrindą skirti visų Įstatymo 4 straipsnio 2 dalyje įtvirtintų formų paramą, kai socialinė parama skiriama kitais Įstatyme nenumatytais atvejais (skiriant vienkartinę, tikslinę, periodinę, sąlyginę pašalpą).

Šia priemone siekiama teikiamos piniginės socialinės paramos veiksmingumo, taiklumo ir socialinio teisingumo, kad paramą galėtų gauti visi nepriteklių patiriantys savivaldybės gyventojai, kuriems jos labiausiai reikia. Įgyvendinama priemonė padės mažinti skurdo riziką ir socialinę atskirtį rajone.

09 uždavinys. Teikti paramą mirties atveju.

01 priemonė. Laidojimo pašalpų mokėjimas;

02 priemonė. Laidojimo pašalpų administravimas;

03 priemonė. Teikti valstybės finansinę paramą parvežant į Lietuvą užsienyje mirusiųjų (žuvusiųjų) Lietuvos Respublikos piliečių palaikus.

10 uždavinys. Mokėti šalpos išmokas ir tikslines kompensacijas.

01 priemonė. Šalpos išmokų ir tikslinių kompensacijų mokėjimas;

02 priemonė. Šalpos išmokų administravimo išlaidų kompensavimas.

11 uždavinys. Mokėti išmokas vaikams.

01 priemonė. Išmokų vaikams mokėjimas;

02 priemonė. Išmokų vaikams administravimo išlaidų kompensavimas.

12 uždavinys. Organizuoti maisto iš intervencinių atsargų tiekimą labiausiai nepasiturintiems asmenims.

01 priemonė. Maisto nepasiturintiems asmenims tiekimas.

13 uždavinys. Kompensuoti važiavimo išlaidas.

01 priemonė. Vežėjų negautoms pajamoms kompensuoti: vežėjų išlaidų, susijusių su lengvatų taikymu, kompensavimas;

02 priemonė. Transporto išlaidų bei specialiųjų lengvųjų automobilių įsigijimo išlaidų kompensavimas;

03 priemonė. Transporto išlaidų kompensacijų administravimas.

14 uždavinys. Užtikrinti socialinių paslaugų teikimą socialinės rizikos asmenims krizės, benamystės atveju.

01 priemonė. Priemonės susijusios su socialiai pažeidžiamais asmenimis: laikino apnakvindinimo ir apgyvendinimo nakvynės namuose paslaugų finansavimas. Taip pat finansuojamos prevencijos priemonės, skirtos nuo smurto artimoje aplinkoje nukentėjusiems asmenims.

15 uždavinys. Teikti kokybiškas socialines paslaugas Alytaus rajono gyventojams.

01 priemonė. Socialinės paramos skyriaus veiklos organizavimas.

Socialinės paslaugos apima stacionarių ir nestacionarių socialinių paslaugų įstaigų teikiamas paslaugas asmenims ar asmenų grupėms bei bendrąsias socialines paslaugas, teikiamas bendruomenėje ar kliento namuose. Pagrindinis socialinių paslaugų sistemos uždavinys – teikti socialinę pagalbą įvairiomis nepiniginėmis formomis ir globos pinigais tiems žmonėms, kurie negali patys savimi pasirūpinti. Vykstant sparčiam visuomenės senėjimo procesui, daugėja skurstančių šeimų, didėja socialinės rizikos šeimų ir jose augančių vaikų bei neįgaliųjų skaičius. Poreikių socialinėms paslaugoms turi įvairios žmonių grupės: socialinių problemų turinčios šeimos, vieniši seni žmonės, tėvų globos netekę vaikai, našlaičiai, arba piktnaudžiaujantys alkoholiu. Tam reikalingi kompetetingi profesiniu požiūriu darbuotojai, kurie galėtų adekvačiai veikti pagalbos reikalaujančioje aplinkoje.

01 priemonė. Socialinės paramos skyriaus veiklos organizavimas.

16 uždavinys. Socialinių paslaugų teikimo organizavimas įstaigose.

Gimnazijose, jų skyriuose yra organizuojamas socialinių paslaugų teikimas. Viena iš tokių

paslaugų - speciali pagalba į namus paslauga, kuri teikiama asmens namuose, padedanti asmeniui (šeimai) tvarkytis buityje ir dalyvauti visuomenės gyvenime. Pagalbos į namus paslaugų teikimo tikslas – teikti pagalbą asmeniui (šeimai), neturinčiam, neįgijusiam arba praradusiam gebėjimus ar galimybes savarankiškai pasirūpinti gyvenimu, padedant spręsti iškilusias socialines problemas, sudarant sąlygas gyventi savo namuose. Pagalbos į namus paslaugų gavėjai gali būti suaugę asmenys su negalia ir jų šeimos, pensinio amžiaus asmenys ir jų šeimos, vaikai su negalia ir jų šeimos, kiti asmenys ir šeimos (laikiniai dėl ligos ar kitų priežasčių savarankiškumo netekę asmenys).

Šių paslaugų teikimo pirmumą turi vieniši, nepasiturintys (kurių pajamos neviršija valstybės remiamų pajamų dvigubo dydžio) asmenys, kuriems nustatytas didelių specialiųjų poreikių lygis (0–25 darbingumo lygis) ir specialusis nuolatinės slaugos poreikis.

Kad kokybiškai paslauga būtų teikiama reikalingi kvalifikuoti lankomosios priežiūros specialistai, turintys žinių ir praktinių gebėjimų teikiant buitines, higienos paslaugas namų ruošoje, parenkant ir patiekiant maistą, tvarkant patalynę, padedant tenkinti fiziologinius žmogaus poreikius, atliekant gydytojo paskirtas procedūras, suteikiant pirmąją medicininę pagalbą, psichologijos, profesinės etikos žinių pagrindus.

02 priemonė. Gimnazijų ir jų skyrių veiklos organizavimas.

Teikiamos lankomosios priežiūros paslaugos Alytaus r. Krokialaukio Tomo-Noraus Naruševičiaus, Butrimonių gimnazijose ir Alytaus r. Daugų Vlado Mirono gimnazijos Makniūnų pagrindinio ugdymo ir daugiafunkciame skyriuje.

17 uždavinys. Sudaryti sąlygas asmenims gauti paramą būstui įsigyti ir išsinuomoti.

01 priemonė. Būsto nuomos ar išperkamosios būsto nuomos mokesčių dalies kompensacijoms;

18 uždavinys. Gerinti asmens higienos ir priežiūros paslaugų prieinamumą Alytaus rajono gyventojams.

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, Alytaus rajone 2016 m. liepos 1 d. gyveno 26702 gyventojai, iš jų 24275 gyventojai gyveno kaime. 3083 gyventojai, t. y. 11,5 proc. visų Alytaus rajone gyvenančių asmenų, gyvena būstuose be patogumų, neturi finansinių ar techninių galimybių savo namuose įsirengti dušą (pirtį) bei įsigyti skalbyklę, todėl susiduria su sunkumais tenkinant asmeninės higienos poreikius.

Alytaus rajono savivaldybėje asmeninės higienos ir priežiūros paslaugas 2016 metais teikė Alytaus rajono savivaldybės Miroslavo globos namų Simno neįgaliųjų dienos centras ir Daugų socialinės priežiūros centras (toliau – centrai). Šiomis paslaugomis per 2016 metus pasinaudojo 140 asmenų. Dėl didelių atstumų kaimo vietovėse didžioji dalis asmenų, kuriems buvo suteiktos asmeninės higienos ir priežiūros paslaugos, yra Daugų ir Simno seniūnijų gyventojai. Kitų rajono seniūnijų gyventojai turėjo mažai galimybių naudotis centrų teikiamomis paslaugomis, nors poreikis tokioms paslaugoms yra. Dušo ir skalbimo paslaugų pageidautų apie 300 rajono šeimų (1000 asmenų).

Šia priemone bus sudarytos sąlygos plėtoti asmeninės higienos ir priežiūros (dušo, skalbimo) paslaugas Alytaus rajono savivaldybėje, užtikrinant rajono gyventojams, gyvenantiems būstuose be patogumų, minimalių asmeninės higienos ir priežiūros poreikių tenkinimą, skatinant vietos bendruomenių ir savivaldybės bendradarbiavimą bei remiant vietos bendruomenines organizacijas, teikiančias dušo, skalbimo paslaugas.

01 priemonė. Asmens higienos ir priežiūros (dušo, skalbimo) paslaugų Alytaus rajone finansavimas.

19 uždavinys. Užtikrinti neveiksnių asmenų būklės peržiūrėjimą.

01 priemonė. Neveiksnių asmenų būklės peržiūrėjimui užtikrinti. Siekiant užtikrinti neveiksnių asmenų lygias galimybes, Alytaus rajono savivaldybės neveiksnių asmenų būklės peržiūrėjimo komisija peržiūrės neveiksnių tam tikroje srityje asmenų būklę ir priims sprendimus dėl

tikslingumo kreiptis į teisną dėl teismo sprendimų, kuriais asmenys pripažinti neveiksniais tam tikroje srityje, peržiūrėjimo.

Rezultato vertinimo kriterija:

lėšos skiriamos socialinės apsaugos įgyvendinimui, tūkst. Eur – 9427,8

Programos tikslas	Stiprinti sveikatos priežiūrą, užtikrinant kokybiškas ir visiems prieinamas asmens ir visuomenės sveikatos paslaugas, skatinant visų amžiaus grupių gyventojus rūpintis sveikatos išsaugojimo galimybėmis	Kodas	02
--------------------------	--	--------------	-----------

Tikslo įgyvendinimo aprašymas:

Šiuo tikslu siekiama įgyvendinti sveikatos politiką savivaldybės lygiu, realizuoti Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatyme nustatytas savivaldybių savarankiškas funkcijas – pirminės asmens sveikatos priežiūros ir visuomenės sveikatos priežiūros organizavimą, savivaldybės sveikatos programų rengimą ir įgyvendinimą, paramą savivaldybės gyventojų sveikatos priežiūrai, taip pat valstybinių (valstybės perduotų savivaldybėms) atitinkamų visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų vykdymą ir antrinės sveikatos priežiūros organizavimą įstatymų nustatytais atvejais užtikrinti kokybiškas ir prieinamas asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros paslaugas Alytaus rajono savivaldybės gyventojams. Numatoma efektyviai formuoti sveikatos priežiūros sistemą, nustatyti infrastruktūros gerinimo ir sveikatos priežiūros įstaigų modernizavimo prioritetus (įstaigų steigimas, reorganizavimas, likvidavimas, išlaikymas). Apimama sveikatos priežiūros Alytaus rajono savivaldybės gyventojams organizavimas: asmens sveikatos priežiūra, valstybės licencijuotų fizinių ir juridinių asmenų veikla, kurios tikslas laiku diagnozuoti asmens sveikatos sutrikimus ir užkirsti jiems kelią, padėti atgauti ir sustiprinti sveikatą, visuomenės sveikatos priežiūra - organizacinių, teisinių, ekonominių, techninių, socialinių bei medicinos priemonių, padedančių įgyvendinti ligų ir traumų profilaktiką, išsaugoti visuomenės sveikatą bei ją stiprinti, visuma.

Siekiant įgyvendinti šį tikslą iškeliami šie uždaviniai:

01 uždavinys. Kompensuoti dantų protezavimo paslaugas socialiai pažeidžiamų grupių gyventojams.

Tyrimai rodo, jog Lietuvos gyventojų dantų būklė - prasta: beveik visų priešmokyklinio amžiaus vaikų dantų emalis yra pažeistas ėduonies, o vyresniojo amžiaus gyventojų gyvenimo kokybė itin prasta dėl bedantystės. Dantų nebuvimas sukelia bendrus organizmo susirgimus – virškinamojo trakto bei žandikaulio sąnario patologiją.

Gyventojams nemokama dantų protezavimo paslauga kompensuojama teisės aktais nustatyta tvarka iš privalomojo sveikatos draudimo fondo pagal sveikatos apsaugos ministro įsakymu patvirtintą tvarką. Eilėje reikia laukti vidutiniškai 3 metus. Šiuo uždaviniu siekiama sumažinti gyventojų, laukiančių dantų protezavimo paslaugų, eilę, skiriant papildomus asignavimus dantų protezavimo paslaugoms suteikti.

02 uždavinys. Organizuoti ir užtikrinti visuomenės sveikatos specialiosios rėmimo programos vykdymą.

Viena iš savivaldybių savarankiškųjų funkcijų - savivaldybės sveikatos programų rengimas ir įgyvendinimas. Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymo 41 straipsnis reglamentuoja Savivaldybių visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos vykdymą. Savivaldybės bendruomenės sveikatos taryba nustato Savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos lėšų naudojimo prioritetus ir aprobuoja savivaldybės visuomenės sveikatos programų projektus. Konkurso būdu parenkami ir finansuojami sveikatos projektai, kurie skatina stiprinti visuomenės sveikatą, vykdo užkrečiamųjų ligų, neinfekcinių ligų profilaktiką ir kontrolę,

psichikos ligų, priklausomybių ir savižudybių prevenciją, aplinkos kokybės rodiklių stebėseną ir pan. Vykdamas sveikatinimo projektus siekiama saugoti ir stiprinti savivaldybės gyventojų sveikatą, mažinti sergamumą ir mirtingumą dėl labiausiai paplitusių priežasčių, skatinti visuomenės aktyvų dalyvavimą sveikatinimo veikloje.

03 uždavinys. Teikti kitas aktualias savivaldybės gyventojams asmens sveikatos priežiūros paslaugas.

Vadovaujantis Žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymo nuostatomis, atsižvelgdamas į epidemiologinę užkrečiamųjų ligų situaciją savivaldybės teritorijoje, surinktą ir įvertintą, vadovaujantis visuomenės sveikatos stebėseną reglamentuojančiais teisės aktais, viena iš prioritetinių sveikatos apsaugos srities kryptių savivaldybėje yra nustatoma - užkrečiamųjų infekcinių ligų, ypač tuberkuliozės, prevencija bei jų profilaktikos priemonių diegimas, siekiant sumažinti sergamumą jomis ir užkirsti kelią jų plitimui šių ligų židiniuose.

Vadovaujantis aukščiau nurodytomis nuostatomis ir siekiant įgyvendinti šį uždavinį bus vykdomos šios priemonės:

1. ankstyvas sergančiųjų tuberkulioze išaiškinimas, atliekant tuberkulino mėginį tikslinių grupių asmenims;
2. profilaktinių priemonių taikymas užkrečiamųjų infekcinių ligų (ypač tuberkuliozės) židiniuose.

Lėtinių neinfekcinių ligų prevencijos ir paplitimo vertinimo rodikliais pasirenkami Visuomenės sveikatos stebėsenos savivaldybėje vykdomos vadovaujantis Bendraisiais savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. rugpjūčio 11 d. įsakymo Nr. V-488 „Dėl Bendrųjų savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatų patvirtinimo“. Rodiklių skaitmeninė išraiška individualizuojama Šviesoforo principu, kaip tai numatyta visuomenės sveikatos stebėseną reglamentuojančiuose teisės aktuose, naudojant savivaldybės, Lietuvos (minimalią/maksimalią) rodiklių reikšmes, pagrindiniu laikant rodiklį - „Santykis: savivaldybė / Lietuva“, kuriam be skaitmeninės reikšmės suteikiama ir Šviesoforo spalva, t. y. jeigu reikšmė patenka į prasčiausių savivaldybių kvintilių grupę žymima raudona spalva, jeigu patenka į Lietuvos vidurkį atitinkančią kvintilių grupę - geltona, o jeigu į geriausių - žalia.

Tikslas, kad raudonos spalvos rodikliai sudarytų ne daugiau nei 30 proc. visų aukščiau išvardintų rodiklių.

04 uždavinys. Sukurti pagalbos sistemą asmenims, nesaikingai vartojantiems alkoholį arba priklausomiems nuo jo ir jų šeimoms, siekiant mažinti jų socialinę atskirtį, ugdyti socialinius įgūdžius bei padėti jiems integruotis į visuomenę ir darbo rinką.

Žmonės, susidūrę su alkoholizmo problema, dažnai nežino, ką daryti ir kaip padėti. Dažnai alkoholizmo problema šeimoje yra laikoma gėdinga ir slepiama nuo aplinkinių. Dėl šios priežasties šeima užsidaro savyje, kenčia ir neieško pagalbos.

Pritardama nuomonei, kad sergančiųjų priklausomybės ligomis gydymas ir rehabilitacija – kompleksinis procesas, apimantis sveikatos ir socialinės apsaugos priemones, koordinuojamas ir stebimas procesas, apimantis tiek prevencines, tiek ir sveikatos bei socialinės srities priemones, Alytaus rajono savivaldybė taiko savarankiškas priemones, stengiasi formuoti teigiamą bendruomenės požiūrį į blaivybę, sveikos gyvensenos nuostatas, numatyti ir pritaikyti kompleksinės pagalbos priemones, esant priklausomybės ligoms.

Uždavinio įgyvendintojai - savivaldybės teritorijoje veikiančios asmens ir visuomenės sveikatos įstaigos, struktūriniai savivaldybės administracijos padaliniai, valstybės tarnautojai ir pagal darbo sutartis dirbantys darbuotojai, nevyriausybinių organizacijų. Uždavinio įgyvendinimui yra numatytos tiek finansinių išteklių reikalaujančios pagalbos priemonės (nuvežimas iki gydymo (reabilitacijos) įstaigos, mokamų gydymo paslaugų (ir / ar medikamentų) apmokėjimas), informacijos sklaida, prevencinės akcijos, tiek ir žmogiškieji aspektai (motyvuojantys,

palaikantys, globojantys asmenį darbuotojai, pagalbos kreipimosi schema, grįžtamojo ryšio galimybės).

05 uždavinys. Užtikrinti kokybiškas ir gyventojams prieinamas sveikatos priežiūros paslaugas savivaldybėje.

Siekiant veiksmingai, tikslingai ir kokybiškai teikti asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros paslaugas savivaldybės teritorijoje, įgyvendinti teisės aktais numatytas prievoles ir pareigas, reikalinga tinkamas aukščiau paminėtų veiklų koordinavimas, tarpinstitucinio bendradarbiavimo užtikrinimas ir kitos organizacinės priemonės, siekiant įgyvendinti šį ir kitus užsibrėžtus uždavinius. Savivaldybės gydytojas koordinuoja visus aukščiau minėtus uždavinius, organizuoja savivaldybės sveikatos programų rengimą ir įgyvendinimą, prognozuoja visuomenės ir asmens sveikatos priežiūros problemas bei perspektyvas savivaldybėje, koordinuoja savivaldybės sveikatos priežiūros įstaigų funkcijų vykdymą. Taip pat pagal kompetenciją įgyvendina kitas teisės aktuose numatytas funkcijas. Tarp prioritetinių funkcijų ir uždavinio įgyvendinimo priemonių išskirtinos šios:

- tabako vartojimo prevencijos priemonės (projektų rengimas, koordinavimas, įgyvendinimas, esant poreikiui nerūkymo zonų įrengimas);
- alkoholio vartojimo prevencijos priemonės (projektų rengimas, koordinavimas, įgyvendinimas);
- žmonių užkrečiamų ligų profilaktikos priemonės (projektų rengimas, koordinavimas, įgyvendinimas, konsultacijų teikimas užkrečiamųjų ligų ir profilaktikos klausimais, informacijos teikimas visuomenei apie Alytaus rajono gyventojams diagnozuojams infekcines ligas ir jų profilaktikos priemonės (taip pat ir skiepus) bei epidemiologinę situaciją savivaldybėje), dalyvavimas kitose teisės aktais numatytose veiksmų priemonėse;
- triukšmo valdymo prevencinių priemonių, tokių kaip reagavimas į individualius skundus dėl triukšmo, triukšmo lygio matavimai tikslinėse savivaldybės vietose ir konkrečių pasiūlymų, sprendžiančių triukšmo problemas (jeigu yra pagrįstas tyrimais) teikimas savivaldybės tarybai, pritaikius prevencines priemonės, jų veiksmingumo koordinavimas, kitų su triukšmo valdymu ir prevencija susijusių priemonių vykdymas, koordinavimas, kaip tai numato Triukšmo valdymo įstatymas.

06 uždavinys. Gerinti asmens sveikatos priežiūros įstaigų teikiamų paslaugų kokybę ir prieinamumą.

Asmens sveikatos priežiūros įstaigoms būtinas pakankamas finansavimo užtikrinimas, jog būtų įmanoma reikiamu laiku atnaujinti patalpas, techninę ir technologinę bazę, įsigyti šiuolaikišką įrangą, išlaikyti aukštos kvalifikacijos medicinos personalą. Todėl būtinas finansavimo užtikrinimas sveikatos priežiūros įstaigų paslaugų kokybei gerinti, gydymo materialinei, techninei bazei stiprinti, siekiant užtikrinti teikiamų sveikatos paslaugų kokybę ir prieinamumą gyventojams.

Kompiuterinė tomografija- pirmaeilis tyrimas, kai būtina ištirti labai greitai, kai pacientas nesąmoningas arba prijungtas prie gyvybę palaikančių aparatų, kai dėl kontraindikacijų negalima atlikti MRT. Šiuo metu įrenginys dažnai genda, todėl visi pacientai turi būti nukreipiami į kitas gydymo įstaigas ir taip gaišamas brangus laikas. Būtinas naujo įrenginio įsigijimas, kuris galėtų atlikti greito skenavimo, 128 pjūvių kompiuteriniu tomografu. Įsigijus įrenginį platesnės sisteminės galimybės, atnaujintas kompiuterinio tomografo įrenginys su specialia programa galvos smegenų kraujagyslių perfuzijai, jis galėtų būti prioriteto tvarka skirtas skubios pagalbos reikalaujantiems pacientams patyrusiems ūminį galvos smegenų insultą, kraujotakos ligas, kitus sunkius susirgimus. Siūloma pritarti priemonei „Ligų prevencijos ir ankstyvos diagnostikos gerinimas Alytaus apskrities S. Kudirkos ligoninėje“, kurią įgyvendins viešoji įstaiga Alytaus apskrities S. Kudirkos ligoninė. Būtų įsigytas 128 pjūvių kompiuterinis tomografas. Priemonei finansavimas numatomas 5 metų laikotarpiui Alytaus rajono savivaldybės biudžeto lėšomis, iš viso 800 tūkst. Eur, o ligoninė prie projekto planuoja prisidėti 50 tūkst. Eur.

Rezultato vertinimo kriterijai:

asmenų, gavusių sveikatos priežiūros paslaugas, skaičius – 6500

Programos tikslas	Teikti pirminę teisinę pagalbą savivaldybės gyventojams	Kodas	03
--------------------------	--	--------------	-----------

Tikslo įgyvendinimo aprašymas: vienas iš pagrindinių tikslų yra efektyvus ir kokybiškas teisinės pagalbos suteikimas, teisinių konsultacijų, teisinės informacijos pateikimas gyventojams, dokumentų projektų teisiniais klausimais parengimas.

Tiksliui pasiekti iškeltas uždavinys:

01 uždavinys. Sudaryti sąlygas savivaldybės gyventojams gauti kvalifikuotą teisinę pagalbą.

Uždavinys įgyvendinamas taip:

Visuomenė informuojama apie teisinės pagalbos teikimą.

Svarbu, kad gyventojai žinotų, jog yra galimybė gauti nemokamą pirminę teisinę pagalbą visiems rajono gyventojams vienodomis sąlygomis nepaisant jų lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos, o nemokamą antrinę teisinę pagalbą-priklausomai nuo asmenų turto ir pajamų lygio, išskyrus įstatymų nustatytus atvejus, kai tokia pagalba teikiama neatsižvelgiant į turtą ir pajamas, teisinės pagalbos teikimo apimtį, tvarką, priėmimo pas savivaldybės teisininkus laiką ir pan. Tam būtina kiek įmanoma plačiau (internete, spaudoje, kitose visuomenės informavimo priemonėse), atsižvelgiant į savivaldybės finansines galimybes, šviesti gyventojus šiuo klausimu, skelbiant informacinius pranešimus apie pirminės teisinės pagalbos teikimą ir pan.

Tarnautojų, teikiančių pirminę teisinę pagalbą ir organizuojančių jos teikimą, švietimas, įgijant būtiną teisinę literatūrą ir norminę medžiagą

Atsižvelgiant į tai, kad savivaldybės teikiamos konsultacijos ir informacija gyventojams apima įvairias veiklos sritis ir susijęs su įvairių teisės šakų norminių aktų bei teisminės praktikos išmanymu, svarbu, kad valstybės tarnautojai nuolat atnaujintų savo žinias, įsigydami naujausią teisinę literatūrą. Tarnautojų, teikiančių pirminę teisinę pagalbą ir organizuojančių jos teikimą aprūpinimas tam reikalingomis kanceliarinėmis prekėmis, ryšio ir kitomis darbo priemonėmis.

01 priemonė. Valstybės garantuojamos pirminės teisinės pagalbos teikimas.

Rezultato vertinimo kriterijai:

pagrįstų skundų dėl pirminės teisinės pagalbos teikimo skaičius, proc. – ne daugiau kaip 7 proc. nuo visų gautų skundų dėl pirminės teisinės pagalbos teikimo

Programos tikslas	Patenkinti žmonių gyvybinius poreikius, sudaryti orumo nežeminančias sąlygas	Kodas	04
--------------------------	---	--------------	-----------

Tikslo įgyvendinimo aprašymas: Siekiant sudaryti sąlygas kvalifikuotai socialinei globai, kurios paskirtis užtikrinti ilgalaikės (trumpalaikės) socialinės globos teikimą pensinio amžiaus ir suaugusiems asmenims su negalia, kurie negali savarankiškai gyventi savo namuose ir jiems būtina nuolatinė globa bei priežiūra. Atsižvelgiant į globos namų gyventojų savarankiškumo lygį, poreikius ir interesus, užtikrinti jų saviraišką, skatinti ir padėti integruotis į visuomenę. Ieškoti įvairesnių paslaugų teikimo formų bei metodų, užtikrinti jų tikslingumą.

Programos tikslas įgyvendinimas vykdant uždavinį :

01 uždavinys. Užtikrinti senyvo amžiaus asmenų ir asmenų, turinčių negalią, kokybišką socialinę priežiūrą ir globą socialinių paslaugų įstaigose.

Teikiamos socialinės paslaugos skirstomos į:

1.1. bendrąsias socialines paslaugas (informavimas, konsultavimas, tarpininkavimas ir atstovavimas, maitinimo organizavimas, aprūpinimas būtiniaisiais drabužiais ir avalyne,

transporto organizavimas, sociokultūrinės paslaugos, asmeninės higienos ir priežiūros paslaugų organizavimas, kitos bendrosios socialinės paslaugos);

1.2. specialiąsias socialines paslaugas :

1.2.1. socialinę priežiūrą (pagalba į namus, socialinių įgūdžių ugdymas ir palaikymas, apgyvendinimas savarankiško gyvenimo namuose, laikinas apnakvindinimas, intensyvi krizių įveikimo pagalba);

1.2.2. socialinę globą (trumpalaikė socialinė globa, ilgalaikė socialinė globa).

Rezultato vertinimo kriterijai:

asmenų, gavusių ilgalaikę/trumplaikę socialinę globą Miroslavo globos namuose skaičiaus kitimas – 50

asmenų, gavusių ilgalaikę/trumplaikę socialinę globą Pivašiūnų globos namuose skaičiaus kitimas – 22

Programos tikslas	Užtikrinti kokybiškas ir gyventojams prieinamas visuomenės sveikatos priežiūros paslaugas savivaldybėje	Kodas	05
--------------------------	--	--------------	-----------

Tikslo įgyvendinimo aprašymas:

(aprašomi uždaviniai, priemonės, rezultato kriterijai)

pagal PSO (pasaulinė sveikatos organizacija) „sveikata - tai visiškas fizinis, dvasinis ir socialinis gerbūvis, o ne tik ligos ar negalavimų nebuvimas“. Sveikas, kupinas jėgų, energingas žmogus gali gyventi visavertį gyvenimą, patirti darbo ir kūrybos džiaugsmą. Moksliniais tyrimais nustatyta, kad 50% žmogaus sveikata priklauso nuo gyvensenos, 30-40% nuo jį supančios aplinkos, 10-15% nuo paveldėjimo ir tik 8-10% nuo sveikatos apsaugos. Kiekvienam žmogui suteiktas tam tikras sveikatos potencialas, kurį jis turi stiprinti visą gyvenimą jis pats turi rūpintis sveikata, stiprinti ir gerinti ją. O tam reikia laikytis tam tikrų gyvensenos principų: sveikos mitybos, fizinių ir psichoemocinių galių stiprinimo, fizinio lavinimosi ir grūdinimosi. Alytaus rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras – įstaiga, kurios kryptis ir yra ne jau išsivysčiusių ligų diagnostika ir gydymas, bet šių ligų prevencija ir profilaktinių priemonių taikymas tam, kad ligos nesivystytų, todėl siekiama stiprinti Alytaus rajono gyventojų sveikatą, didinant gyventojų atsakomybę už savo sveikatą, vykdam Lietuvos Respublikos įstatymais ir kitais teisės aktais reglamentuojamą visuomenės sveikatos priežiūrą, teikiant kokybiškas visuomenės sveikatos priežiūros paslaugas. Pagrindinės taikomos priemonės: sveikatos mokymas, aktyvūs fizinio aktyvumo užsiėmimai, akcijos, sveikatos žinių sklaida ir k.t.

01 uždavinys. Užtikrinti prieinamas ir kokybiškas visuomenei sveikatos priežiūros paslaugas visų amžiaus grupių rajono gyventojams.

Uždavinys įgyvendinamas:

- **Taikant šiuolaikiškas, metodiškai pagrįstas priemones užtikrinti prieinamas visuomenė sveikatos priežiūros paslaugas Alytaus rajono ugdymo įstaigose.**

Kiekvienos visuomenės svarbiausias uždavinys yra užtikrinti sveiką vaikų gyvenimo pradžią ir jo tolesnį vystymąsi sudarant tam palankią aplinką. Mokykla yra palanki vieta puoselėti vaikų sveikatą, formuoti gyvenimo įgūdžius, tarp jų sveikos gyvensenos, plėtoti veiklą atsižvelgiant į vaiko raidos ypatumus. Kryptinga visuomenė sveikatos priežiūra - orientuota į vaikų raidą veikla pritaikoma prie besimokančiojo amžiaus tarpsnio ypatumų bei emocinės būklės. Jaunesniems ar nerimastingiems vaikams labiau reikalinga struktūrinė, konkrečia patirtimi besiremianti veikla, bet ir jiems, kiek įmanoma, turi būti suteiktas savarankiškumas ir galimybė dirbti savarankiškai. Vaikams augant, didėja jų gebėjimas suvokti vykstančius procesus, naudoti labiau kompleksines ir abstrakčias idėjas bei principus. Jau vaikystėje turėtų būti diegiamas supratimas, kad reikia rūpintis ir kitų sveikata. Prastos socialinės sąlygos, aplinka, kurios jie negali pakeisti, įgūdžių trūkumas neskatina imtis veiklos, saugančios ir stiprinančios sveikatą, todėl mokyklose dirbantys visuomenės sveikatos priežiūros specialistai, bendradarbiaudami su ugdymo įstaigomis

ir kitais socialiniais partneriais, turi taikyti novatoriškas ir kompleksines priemones, siekdami teigiamų pokyčių vaikų sveikatos profilaktikos srityje.

Organizuojama reguliarios visuomenės sveikatos priežiūros paslaugos savivaldybės bendrojo lavinimo mokyklose (paskaitos, praktiniai užsiėmimai, akcijos, konkursai, epidemiologinių duomenų rinkimas ir analizė ir pan.).

Alytaus rajono bendrojo lavinimo įstaigose nuolat vyks koordinuota sveikatą stiprinanti veikla, kurios pagalba siekiama sustiprinti mokyklos bendruomenės ryšius, gerinti vaikų ir jaunimo gyvenimo kokybę, sveikos mitybos ir fizinio aktyvumo įgūdžius, mažinti sergamumą, daug dėmesio skiriant patyčių ir psichotropinių medžiagų vartojimo prevencijai, nelaimingiems atsitikimams ir traumoms.

• **Užtikrinant prieinamas kokybiškas visuomenės sveikatos priežiūros paslaugas visų amžiaus grupių rajono gyventojams, siekiant mažinti jų sergamumą ir mirtingumą, bei didinant jų pačių atsakomybę už savo sveikatos išsaugojimą.**

Viena iš šio uždavinio krypčių – sveikatos mokymas, kuris grindžiamas laisvu žmonių apsisprendimu dalyvauti vykdomoje veikloje. Tokiu pagrindu yra organizuojama ir vykdoma absoliučiai didžioji biuro vykdomų sveikatos mokymo veiklų. Kaip pavyzdžius galima pateikti: kasmetiniai sveikos gyvensenos užsiėmimai „Sveikas senėjimas“, kurie yra orientuoti į psichinės sveikatos gerinimą vyresniame amžiuje. Visuomenės informavimas vykdomas organizuojant renginius kasmetinėms tikslinėms datoms paminėti (judėjimo sveikatos labui diena; pasaulinė diena be tabako; pasaulinė širdies diena; tarptautinė pagyvenusių žmonių diena, pasaulinė psichikos sveikatos diena; pasaulinė stuburo diena, Europos sveikos mitybos diena; pasaulinė cukrinio diabeto diena; tarptautinė nerūkymo diena; Europos supratimo apie antibiotikus diena; pasaulinė AIDS diena). Šių datų minėjimas vykdomas rengiant viktorinas, seminarus, netradicines akcijas, kurių metu siekiama atkreipti rajono gyventojų dėmesį bei informuoti apie sveikatos problemas. Taip pat, vykdoma informacijos sklaida onkologinių ligų prevencijos, alkoholio, tabako, psichoaktyvių medžiagų vartojimo, širdies ir kraujagyslių ligų bei sveikos mitybos temomis. Sveikos gyvensenos skatinimas – veikla, kurios metu rajono gyventojai raginami keisti žalingus gyvensenos įpročius ir užsiimti sveikatai palankia veikla.

Reguliarios visuomenės sveikatos priežiūros paslaugos savivaldybės gyventojams (fizinio aktyvumo užsiėmimai, sveikos gyvensenos skatinimo užsiėmimai, akcijos ir pan.).

• **Vykdamą organizuotą, teisės aktais apspręstą visuomenės sveikatos stebėseną, siekiant surinkti pakankamai duomenų, kurie padėtų iškelti prioritетines visuomenės sveikatos sritis.**

Visuomenės sveikatos stebėseną - tikslingai organizuotas ir sistemingai atliekamas visuomenės sveikatos būklės, ją veikiančių visuomenės sveikatos rizikos veiksnių duomenų rinkimas, kaupimas, apdorojimas, saugojimas, analizė ir vertinimas. Surinkę išsamią informaciją apie gyventojų sveikatos būklę ir ją lemiančius rizikos veiksnius, visuomenės sveikatos priežiūros specialistai gali identifikuoti visuomenės sveikatos problemas ir visuomenės sveikatos stiprinimo prioritetus, taip pat remiantis objektyvia informacija planuoti ir įgyvendinti vietines visuomenės sveikatos stiprinimo ir prevencijos programas.

Stebėsenos duomenų rinkimas, kaupimas, analizė ir rekomendacijų teikimas.

Rezultato vertinimo kriterijai:

suteiktų paslaugų skaičius, vnt. –15000

Numatomas programos įgyvendinimo rezultatas:

- vykdamą efektyvių socialinės paramos priemonių programą, įvairioms Alytaus rajono gyventojų socialinėms grupėms sudaroma galimybė integruotis į visuomenę, nežeminant žmogiškojo orumo ir užtikrinant kokybiškas gyvenimo sąlygas;

- teikiant socialinę paramą Alytaus rajono gyventojams, įgyvendinami socialinio teisingumo, žmogaus teisių užtikrinimo, lygiateisiškumo ir nediskriminacijos principai;
- vykdant prevencinę ir visuomenės informavimo veiklą, dirbant su socialinių bei psichologinių problemų turinčiais vaikais bei šeimomis, mažinamas socialinių problemų pavojus ateityje;
- teikiant paslaugas senyvo amžiaus asmenims bei asmenims, turintiems negalią, organizuojant reabilitaciją, užtikrinama jų integracija į visuomenę, bendruomenės poreikių tenkinimas naujomis, palankesnėmis specialiųjų paslaugų teikimo formomis;
- įgyvendinant bendruomenės iniciatyvas, plėtojant socialines paslaugas, socialiai remtini Alytaus rajono gyventojai gauna daugiau ir įvairesnių socialinių paslaugų, kurios teikiamos, atsižvelgiant į jų konkrečius poreikius pagal jų gyvenamąją vietą;
- įtraukiant nevalstybines organizacijas į socialinių paslaugų teikimą, kuriamos naujos darbo vietos, plėtojamas pilietinis visuomenės aktyvumas, ugdomi visuomenės lyderiai. NVO suteikiama galimybė parodyti iniciatyvą, teikiant įvairiapuses socialines paslaugas, o Savivaldybei lieka koordinavimo bei kontrolės funkcija;
- vykdant sveikatos apsaugos programą bus sudaromos sąlygos kiekvienam asmeniui siekti kuo aukštesnio savo sveikatos lygio. Užtikrintos kokybiškos ir gyventojams prieinamos visuomenės sveikatos priežiūros paslaugos;
- pirminė teisinė pagalba turės teigiamą poveikį socialinei aplinkai, gyventojų teisiniam išprusimui. Svarbiausią informaciją ir konsultacijas gyventojai gaus atvykę į savivaldybę. Taip bus tenkinami ne tik gyventojų poreikiai gauti kuo platesnę informaciją toje pačioje vietoje, bet ir bus taupomas kitų įstaigų laikas, nes gyventojai bus nukreipiami į kompetentingas įstaigas, jiems bus paaiškinta, kokios yra įstaigų funkcijos tam tikroje srityje, gyventojai bus supažindinami su jų teisėmis ir pareigomis, parengiami atitinkami dokumentai valstybės institucijoms. Dėl savo turto ar pajamų bei kitų teisės aktuose nurodytų priežasčių labiau pažeidžiami gyventojai turės teisę pasinaudoti nemokama ar dalinai mokama kvalifikuota advokatų teikiama antrine teisine pagalba (t. y. atstovavimu ir gynyba teismuose, procesinių dokumentų parengimu ir pan.).

Galimi programos vykdymo ir finansavimo variantai: Alytaus rajono savivaldybės biudžeto lėšos, valstybės biudžeto specialioji tikslinė dotacija, aplinkos apsaugos rėmimo spec. programa, valstybės biudžeto ir kitų finansavimo šaltinių lėšos.

Alytaus rajono strateginio plėtros plano dalys, susijusios su vykdoma programa: 2 prioritetas. Veiklios visuomenės ugdymo, sveikatos ir socialinio vystymo. 2.2 tikslas. Kurti, plėsti saugią viešąją ir gyvenamąją aplinką rajono gyventojams. 2.2.1. uždavinys. Modernizuoti sveikatos priežiūros įstaigas. 2.2.2. uždavinys. Užtikrinti kokybišką visuomenės sveikatos priežiūros plėtrą. 2.3. tikslas. Užtikrinti socialinę aplinką rajono gyventojams. 2.3.1 uždavinys. Užtikrinti socialinių paslaugų kokybę ir prieinamumą. 2.3.2. uždavinys. Teikti būtinąją piniginę ir kitą socialinę paramą. 2.3.3. uždavinys. Užtikrinti neįgaliųjų socialinę integraciją. 2.3.4. uždavinys. Inicijuoti socialinių paslaugų plėtrą. 3 prioritetas. Visuomenės poreikius atitinkanti ir pažangi savivalda. 3.1. tikslas. Stiprinti administracinius gebėjimus ir valdymo kokybę, didinant viešojo administravimo efektyvumą. 3.1.3. uždavinys. Gerinti viešųjų paslaugų teikimą piliečiams.

Susiję Lietuvos Respublikos ir savivaldybės teisės aktai:

Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas, Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymas, Lietuvos Respublikos neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymas, Lietuvos Respublikos moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymas, Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymas, Lietuvos Respublikos paramos mirties atveju įstatymas, Lietuvos Respublikos

piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymas, Lietuvos Respublikos socialinės paramos mokiniams įstatymas, Lietuvos Respublikos šalpos pensijų įstatymas, Lietuvos Respublikos tikslinių kompensacijų įstatymas, Lietuvos Respublikos išmokų vaikams įstatymas, Lietuvos Respublikos transporto lengvatų įstatymas, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006-06-14 nutarimas Nr. 583 „Dėl Mokėjimo už socialines paslaugas tvarkos aprašo patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006-10-10 nutarimas Nr. 978 „Dėl Socialinių paslaugų finansavimo ir lėšų apskaičiavimo metodikos patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015-10-26 nutarimas Nr. 1123 „Dėl Neveiksnių asmenų būklės peržiūrėjimo komisijų pavyzdinių nuostatų patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2015-08-10 įsakymas Nr. A1-460 „Dėl Būsto pritaikymo neįgaliesiems 2016–2018 metais tvarkos aprašo patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2012 m. liepos 20 d. įsakymas Nr. A1-345 „Dėl socialinės reabilitacijos paslaugų neįgaliesiems bendruomenėje projektų atrankos konkurso organizavimo nuostatų, socialinės reabilitacijos paslaugų neįgaliesiems bendruomenėje projektų vertinimo ir atrankos komisijos darbo organizavimo tvarkos aprašo, socialinės reabilitacijos paslaugų neįgaliesiems bendruomenėje projektui vykdyti skirtų lėšų pervedimo ir naudojimo sutarties formos patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2015 m. rugsėjo 4 d. įsakymas Nr. A1-506 „Dėl neįgaliųjų socialinės integracijos per kūno kultūrą ir sportą projektų finansavimo 2016-2018 metais konkurso nuostatų patvirtinimo“, Alytaus rajono savivaldybės tarybos 2009-10-28 sprendimas Nr. K-335 „Dėl Gyventojų išlaidų, patirtų už komunalinių atliekų surinkimo ir atliekų tvarkymo paslaugas, kompensavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, Alytaus rajono savivaldybės tarybos 2011-03-31 sprendimas Nr. K-95 „Dėl Socialinių paslaugų organizavimo ir mokėjimo už socialines paslaugas Alytaus rajono savivaldybėje tvarkos aprašo patvirtinimo“, Alytaus rajono savivaldybės tarybos 2015-04-02 sprendimas Nr. K-56 „Dėl Piniginės socialinės paramos teikimo Alytaus rajono savivaldybėje tvarkos aprašo patvirtinimo“, Alytaus rajono savivaldybės 2015-12-22 sprendimas Nr. K-289 „Dėl Priedo fiziniam asmeniui (globėjui ar rūpintojui) už vaiko globą skyrimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, Alytaus rajono savivaldybės tarybos 2016-04-26 sprendimas Nr. K-123 „Dėl Alytaus rajono savivaldybės neveiksnių asmenų būklės peržiūrėjimo komisijos sudarymo ir jos nuostatų tvirtinimo“, Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymas, Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymas, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2005-11-21 įsakymas Nr. V-890 „Dėl dantų protezavimo paslaugų išlaidų kompensavimo iš privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto tvarkos aprašo patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymas, Lietuvos Respublikos sveikatos priežiūros įstaigų įstatymas, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2014 m. liepos 16 d. įsakymas Nr. V-815 „Dėl sveikatos netolygumų mažinimo Lietuvoje 2014–2023 m. veiksmų plano patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymas, Lietuvos Respublikos triukšmo valdymo įstatymas, Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos stebėsenos (monitoringo) įstatymas, Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymas, Socialinių paslaugų katalogas, patvirtintas Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2006-04-05 įsakymu Nr. A1-93 „Dėl Socialinių paslaugų katalogo patvirtinimo“, Socialinės globos normų aprašas patvirtintas Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2007-02-20 įsakymu Nr. A1-46 „Dėl Socialinės globos normų aprašo patvirtinimo“, Lietuvos Higienos norma HN 125:2011 „Suaugusių asmenų stacionarios socialinės globos įstaigos: bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“, patvirtinta Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011-02-10 įsakymu Nr. V-133 „Dėl Lietuvos Higienos normos HN 125:2011 „Suaugusių asmenų stacionarios socialinės globos įstaigos: bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“ patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymas, Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas, Alytaus rajono savivaldybės tarybos 2011 m. kovo 31 d. sprendimas Nr. K-94 „Dėl biudžetinės

įstaigos Alytaus rajono savivaldybės Miroslovo globos namų ir jų padalinių teikiamų socialinių paslaugų ir kainų nustatymo”, Alytaus rajono savivaldybės tarybos 2009 m. balandžio 16 d. sprendimas Nr. K-131 „Dėl Miroslovo globos namų nuostatų pakeitimo“, Alytaus rajono savivaldybės tarybos 2013 m. rugsėjo 16 d. sprendimas Nr. K-214 „Dėl biudžetinės įstaigos Alytaus rajono savivaldybės Miroslovo globos namų didžiausio leistino pareigybių (etatų) skaičiaus“, Alytaus rajono savivaldybės tarybos 2015 m. liepos 1 d. sprendimas Nr. K-166 „Dėl biudžetinės įstaigos Alytaus rajono savivaldybės Pivašiūnų globos namų steigimo“, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2013 m. spalio 11 d. įsakymas Nr. V-932 „Dėl specialios tikslinės dotacijos, skirtos valstybinėms (valstybės perduotoms savivaldybėms) visuomenės sveikatos priežiūros funkcijoms vykdyti, poreikio apskaičiavimo metodikos patvirtinimo“ ir kiti Lietuvos Respublikos ir savivaldybės teisės aktai.
